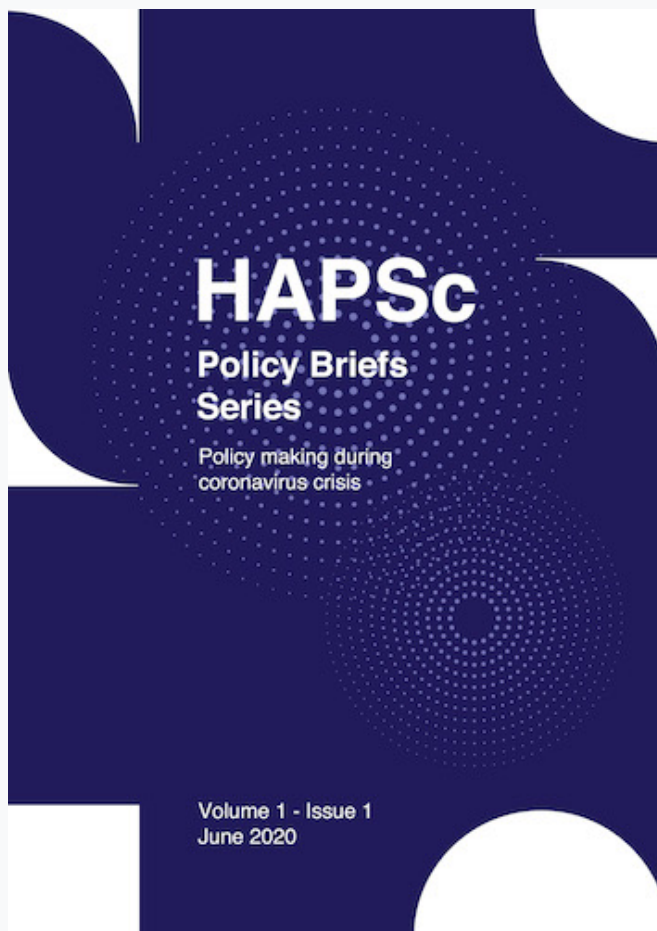

HAPSc Policy Briefs Series

Vol 1, No 1 (2020)

HAPSc Policy Briefs Series

Syria: double “battlefront” during COVID-19 era

Antonia-Nefeli Karaleka

doi: [10.12681/hapscpbs.24962](https://doi.org/10.12681/hapscpbs.24962)

Copyright © 2020, Antonia-Nefeli Karaleka

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

To cite this article:

Karaleka, A.-N. (2020). Syria: double “battlefront” during COVID-19 era. *HAPSc Policy Briefs Series*, 1(1), 161–169. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.24962>

Syria: double “battlefront” during COVID-19 era¹

Antonia-Nefeli Karaleka²

Abstract

For many countries, the COVID-19 health crisis has been the biggest challenge of the last decades. However, for Syria it has been included to an already long list of challenges. How did Syria managed the first wave of the pandemic and what were the results? Is the country now more experienced and ready to face a possible second wave of COVID-19? How could Syria have worked more effectively during the last three months and how will it take advantage of this experience to get equipped for the near future. And most importantly, what is the involvement and which are the results of foreign authorities and countries' involvement? This study will attempt to answer these questions about Syria, a country that has been at the forefront of political developments for the past nine years.

Συρία: το διπλό μέτωπο στην εποχή του κορωνοϊού

Αντωνία-Νεφέλη Καραλέκα³

Περίληψη

Για πολλές χώρες η υγειονομική κρίση του κορωνοϊού αποτέλεσε τη μεγαλύτερη πρόκληση των τελευταίων δεκαετιών. Για τη Συρία όμως ήρθε να προστεθεί σε μία ήδη μακριά λίστα προκλήσεων. Πώς διαχειρίστηκε η Συρία το πρώτο κύμα της πανδημίας και ποια ήταν τα αποτελέσματα; Είναι πλέον έμπειρη και έτοιμη να αντιμετωπίσει ένα πιθανό δεύτερο κύμα κορωνοϊού; Πώς θα μπορούσε να είχε λειτουργήσει αποτελεσματικότερα τους τρεις τελευταίους μήνες και πώς θα αξιοποιήσει την εμπειρία της αυτή για να εφοδιαστεί για το άμεσο μέλλον και ό,τι φέρνει αυτό μαζί του; Και κυρίως, ποια η ανάμειξη και με ποια αποτελέσματα τρίτων δυνάμεων; Σε αυτή τη μελέτη θα γίνει προσπάθεια να απαντηθούν αυτά και άλλα ερωτήματα για τη Συρία, μία χώρα η οποία εδώ και 9 χρόνια βρίσκεται στο προσκήνιο των πολιτικών εξελίξεων.

Εισαγωγή

Η εξάπλωση της ασθένειας COVID-19 διέγραψε μία επεκτεινόμενη πορεία, οδηγώντας σε μια νέα πανδημία. Ξεφεύγοντας από τον αρχικό γεωγραφικό της πυρήνα και διασπειρόμενη σταδιακά σε ολόκληρο τον πλανήτη κατέστησε τη συνακόλουθη κατάσταση αρκετά διαυγή – σε όλους τους τομείς πλην της υγείας. Στις 11 Μαρτίου 2020 ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας χαρακτηρίζει την

¹ To cite this paper in APA style: Karaleka, A. N. (2020). Syria: double “battlefront” during COVID-19 era. *HAPSc Policy Briefs Series*, 1(1): 161 – 169. DOI: 10.12681/hapscpbs.24962

² Antonia Nefeli Karaleka is an MA student at the University of Athens. She has completed her parallel studies at the Faculty of Political Science and Public Administration (BA) of the University of Athens and at the Business School (BA in Human Resources Management) of the American College of Greece.

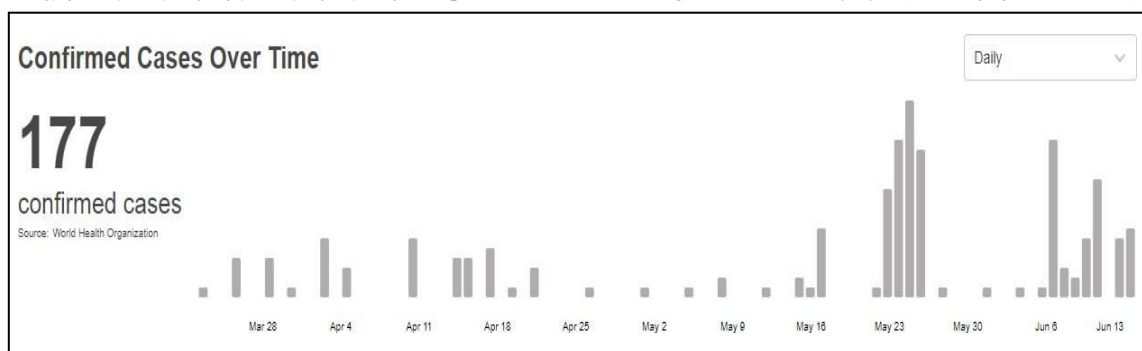
³ Η Αντωνία Νεφέλη Καραλέκα είναι Μεταπτυχιακή φοιτήτρια στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Έχει ολοκληρώσει τις προπτυχιακές σπουδές της στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών και στη Διαχείριση Ανθρώπινων Πόρων στο Αμερικανικό Κολλέγιο της Ελλάδας.

ασθένεια ως πανδημία (WHO Timeline – COVID 19, 2020). Έως τότε είχε γίνει σαφές σε παγκόσμιο επίπεδο ότι η νέα αυτή πρόκληση δεν είναι μόνο μία υγειονομική κρίση· είναι μία κρίση με πρωτόγνωρα, συχνά αντιφατικά, αποτελέσματα σε κάθε τομέα του ανθρώπινου βίου. Ο τομέας που επηρεάζεται ιδιαίτερα, όπως και σε κάθε περίπτωση κοινών διακρατικών δυσκολιών είναι αυτός των διεθνών σχέσεων. Αν και δεν υπάρχει χώρα που να μην επηρεάστηκε από την πανδημία, ωστόσο στην παρούσα μελέτη θα προσεγγιστεί η περίπτωση της Αραβικής Δημοκρατίας της Συρίας.

Συρία: το υπόβαθρο

Η σημασία της περίπτωσης

Πηγή: Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας: <<https://covid19.who.int/region/emro/country/sy>> (Ανακτήθηκε 16/6/2020)

Η είσοδος της παγκόσμιας κοινότητας στη νέα πραγματικότητα του κορωνοϊού, χαρακτηρίστηκε ως έξοδος από την παλαιά κατάσταση πραγμάτων. Ωστόσο αυτό δεν είναι απόλυτα ακριβές. Η Συρία μετά από 9 χρόνια συνεχόμενου πολέμου, έρχεται αντιμέτωπη με μία ακόμη απειλή. Τη στιγμή που η συριακή λίρα έχει υποτιμηθεί στο μισό της αξίας της από τις αρχές Μαΐου, 8 εκατομμύρια άνθρωποι υπολογίζονται ως έχοντες ανάγκη για άμεση πρόσβαση σε φαγητό (Kenny, 2020). Οι τιμές βασικών εισαγόμενων αγαθών όπως ζάχαρη, αλεύρι και ρύζι, έχουν έως και τριπλασιαστεί (OCHA, 2020a; 2020b). Παράλληλα, στους 2.7 εκατομμύρια ανθρώπους υπολογίζονται οι εσωτερικοί μετανάστες λόγω της εμπόλεμης κατάστασης της χώρας. Η ανακωχή Ρωσίας-Τουρκίας στο Ιντλίμπ στις 5 Μαρτίου 2020 οδήγησε ορισμένους να επιστρέψουν στις αρχικές τους εστίες χωρίς αυτό να σημαίνει ότι ζουν σε συνθήκες ασφαλέστερες από εκείνες της συντριπτικής πλειονότητας η οποία ζει σε υπερπληθείς καταυλισμούς (Culebras, 2020).

Η επίδοση της Συρίας κατά το πρώτο κύμα

Συνεπώς, η ιδιαιτερότητα της περίπτωσης της Συρίας έγκειται στο γεγονός των κακών συνθηκών διαβίωσης του μεγαλύτερου μέρους του πληθυσμού της, οι οποίες μπορούν να αποβούν μοιραίες σε πιθανή έξαρση του ιού στην περιοχή. Στο πρώτο κύμα του ιού η Συρία, σύμφωνα τουλάχιστον με

τα επίσημα στοιχεία, κατέγραψε μόνο 170 κρούσματα (WHO COVID Disease Dashboard, 2020). Παρόλα αυτά η εγκυρότητα των στοιχείων αυτών είναι έντονα αμφισβητήσιμη, καθώς μόλις στα τέλη Μαΐου ξεκίνησαν να πραγματοποιούνται μαζικότερα τεστ, όπως απεικονίζεται και στο διάγραμμα.

Επιπλέον, ήδη από το Μάρτιο η κυβέρνηση πρότεινε στους πολίτες που εμφανίζουν συμπτώματα να μην κοινοποιούν το πρόβλημα υγείας τους. Με αυτόν τον τρόπο πιθανολογείται ότι πολλά κρούσματα δε γνωστοποιήθηκαν (McLoughlin, 2020). Η πρόταση αυτή της κυβέρνησης δεν είναι τυχαία. Η πανδημία αποτελεί εξαιρετική ευκαιρία για επιθέσεις καθώς οι υπηρεσίες ασφαλείας είναι απασχολημένες με εσωτερικά ζητήματα. Ενδεχομένως λοιπόν να πρόκειται για μία τακτική προκειμένου να αποφύγει να προβάλει ένα προφίλ στρατιωτικά και αμυντικά εξασθενημένης δύναμης. Αυτό δεν είναι πρωτοφανές καθώς και άλλες χώρες, όπως η Ρωσία, η Μιανμάρ και το Τουρκμενιστάν, παρά τη στενή επικοινωνία με περιοχές που πλήττονται έντονα από τον κορωνοϊό κατέγραψαν ελάχιστα κρούσματα. Φαίνεται ότι ο αριθμός των καταγεγραμμένων κρουσμάτων ποικίλει ανάλογα και με το καθεστώς στην εκάστοτε περίπτωση. Τα πιο αυταρχικά καθεστάτα δεν διατηρούν ενημερωμένες βάσεις δεδομένων και έτσι είναι συχνότερο να μην καταγράφουν – ή ακόμη και επιβεβαιώνουν – κρούσματα. Μελετώντας το Transparency International's Corruption Perception Index (Transparency International, 2019) και το Economist Intelligence Unit's Democracy Index, επιβεβαιώνεται ότι οι χώρες με πιο δημοκρατικά καθεστάτα τείνουν να σημειώνουν περισσότερα κρούσματα από αυτές με λιγότερο δημοκρατικά. Άλλωστε, όπως σημείωσε εύστοχα η Michael Meyer-Resende, οι χώρες που πραγματοποιούν λίγα διαγνωστικά τεστ παρουσιάζονται ως μικρότερο πρόβλημα, οι χώρες που πραγματοποιούν λανθασμένα τα διαγνωστικά τεστ φαίνεται να μην έχουν καθόλου πρόβλημα, οι αριθμοί είναι πανίσχυροι.

Οι φόβοι για το μέλλον

Αν και η πορεία της χώρας σχετικά με τον ιό είναι ενθαρρυντική, ωστόσο οι φόβοι για το μέλλον είναι παρόντες. Η υγειονομική περίθαλψη είναι ανεπαρκής με 57 δημόσια νοσοκομεία (64%) να λειτουργούν πλήρως. Ακόμη, υπάρχει μεγάλη έλλειψη τόσο υγειονομικού προσωπικού, όσο και εξοπλισμού (Hubbard, 2020). Ακόμη ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό στη Συρία είναι η επιφανειακή μείωση, αλλά όχι πλήρης παύση των εχθροπραξιών. Αντιθέτως, καθώς η διαθεσιμότητα αγαθών διαρκώς μειώνεται η έλευση της πανδημίας πιθανότατα να εντείνει τις εντάσεις στη Συρία (Alaaldin, 2020). Ο ΠΟΥ συνεργαζόμενος με τις κρατικές αρχές προσέφερε βοήθεια με στόχο τη στήριξη και των τριών «κοινοτήτων» (Κούρδοι στα βορειοανατολικά, αντικαθεστωτικοί στα βορειοδυτικά και καθεστωτικοί στην υπόλοιπη χώρα). Όπως θα ήταν αναμενόμενο η στήριξη αυτή δεν έφτασε με τον

ίδιο τρόπο και στις τρεις πλευρές και έτσι τα Ηνωμένα Έθνη επιχείρησαν να προσφέρουν στη ΒΔ Συρία μεταφέροντας τρόφιμα μέσω Τουρκίας (WorldFoodProgram, 2020). Η πανδημία φαίνεται ότι δε θα παύσει τις συγκρούσεις· ενδεχομένως μάλιστα να τις αυξήσει προσθέτοντας στην αρχική τους νοσηματοδότηση έναν ακόμη παράγοντα (Yüksel, 2020).

Η επείγουσα κατάσταση

Ήδη από την έναρξη διασποράς του ιού εκτός Κίνας, η Γενική Γραμματεία των Ηνωμένων Εθνών προέτρεψε παγκοσμίως τα κράτη να κατευθυνθούν προς μία παγκόσμια ανακωχή. Ουσιαστικά υπήρξε προτροπή προς τη συνεργασία των χωρών της περιοχής και την εύρεση από κοινού λύσεων για την προστασία του πληθυσμού και τη διαχείριση της κρίσης. Αναφέρεται ότι η συνέχιση των εχθροπραξιών μόνο καταστροφική μπορεί να είναι για τους πληθυσμούς των χωρών που είχαν ήδη αρχίσει να πλήττονται από την πανδημία. Τα Ηνωμένα Έθνη έκριναν ότι οι χώρες της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής [Middle East and North Africa (MENA)] όφειλαν να δράσουν σεβόμενες τη δημόσια υγεία και να θέσουν ως προτεραιότητα τον πληθυσμό τους λήγοντας τις έντονες διαμάχες. Ειδικότερα, σε μεγαλύτερο κίνδυνο θεωρήθηκε ότι βρίσκονται η Υεμένη, η Λιβύη και η Συρία εξαιτίας των μακρών εντάσεων στο εσωτερικό τους (UNCOVID 19 Response, 2020). Παρόλα αυτά, οι χώρες της MENA δε φάνηκε να ακολουθούν αυτόν τον δρόμο. Η κάθε μία ανταποκρινόμενη στις δικές της ανάγκες ακολούθησε ξεχωριστή πολιτική προστασίας. Το συριακό κράτος ήδη από τον Μάρτιο επέβαλε αυστηρούς περιορισμούς με στόχο τον έλεγχο διασποράς του ιού. Ωστόσο, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, πολλά κρούσματα δεν έγιναν γνωστά. Ακόμη σημαντικός παράγοντας στην καταμέτρηση κρουσμάτων αποτελεί ένα νέο, μικρότερο κύμα Σύριων προσφύγων προς τη Τουρκία και τον Λίβανο το οποίο παρατηρήθηκε και το οποίο δυσχεραίνει την ύπαρξη κατατοπιστικής εικόνας για την κατάσταση της Συρίας.

Επομένως, δίδεται η εντύπωση ότι σε πιθανή νέα έξαρση του ιού σε παγκόσμιο επίπεδο η Συρία δε θα είναι προετοιμασμένη. Η πρακτική εξωτερική παρέμβαση ξεκίνησε μόλις στις αρχές Ιουνίου. Έτσι, αφού άρχισαν τα μαζικότερα τεστ στις 7 Ιουνίου, ειδικότερα στην περιοχή του Ιντλίμπ, τρόφιμα και υγειονομικό υλικό άρχισε να προωθείται προς τις πιο βαριά πληττόμενες περιοχές της Συρίας.

Η πρόταση των Ηνωμένων Εθνών για σύμπραξη των χωρών και σύμπλευση στην κρίση κατέστη ουτοπική, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις οι αιματοχυσίες συνεχίστηκαν με αμείωτο ρυθμό. Αυτό θα έπρεπε να είναι αναμενόμενο. Η προτροπή ανακωχής προς χάριν μίας υγειονομικής κρίσης ίσως είναι μικρής σημασίας για χώρες στις οποίες καθημερινά σκοτώνονται εκατοντάδες άμαχοι και στρατευμένοι. Μπορεί για τους διεθνείς οργανισμούς ή χώρες σε κατάσταση ειρήνης, η πανδημία

να αποτέλεσε τη μεγαλύτερη πρόκληση που κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν εδώ και πολλά χρόνια. Ωστόσο, για χώρες όπως η Συρία, η πανδημία ήταν άλλη μία αιτία ενδεχόμενης πρόκλησης θανάτων. Αυτό φυσικά δε σημαίνει ότι δεν πάρθηκαν αυστηρά μέτρα σε πολλές χώρες της MENA, μεταξύ των οποίων και στη Συρία. Όμως, είναι σημαντικό όταν προσπαθούμε να αξιολογούμε την ανταπόκριση και τη θέσπιση προτεραιοτήτων σε αυτές τις χώρες, να συνυπολογίζουμε το συσχετισμό δυνάμεων και τη σύγκρουση συμφερόντων που αυτές συνεπάγονται. Για παράδειγμα είναι αντιφατικό να ζητούν οι ευρέως χαρακτηριζόμενες ως δυτικές χώρες να κάνει η συριακή κυβέρνηση ανακωχή τη στιγμή που η επιβολή κυρώσεων συνεχίζει απτόητη. Χωρίς αυτό να σημαίνει ότι θα πρέπει η συριακή κυβέρνηση να χρησιμοποιεί την υγειονομική κρίση ως πρόσχημα απλώς για την άρση των κυρώσεων και όχι για την ουσιαστική της αντιμετώπιση. Μπορεί σε θεωρητικό επίπεδο οι κυρώσεις να σχετίζονται με την κατάπαυση των εχθροπραξιών και τη διενέργεια διαλόγου όμως η εμπειρία έχει δείξει ότι συνήθως αναζωπυρώνουν τις εντάσεις λειτουργώντας ως πρόκληση παρά ως κατευναστική δύναμη. Ωθούν στην εξεύρεση εναλλακτικού δρόμου παρά στην επαναφορά της ομαλότητας.

Παρά τις ήδη υφιστάμενες κυρώσεις, οι ΗΠΑ επανήλθαν με νέες οι οποίες τέθηκαν σε ισχύ στις 17 Ιουνίου 2020. Στόχος τους, σύμφωνα με τον Αμερικανό Πρέσβη στο Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, είναι η οικονομική και στρατιωτική εξασθένιση του καθεστώτος του Άσαντ προκειμένου να σταματήσει τη διαρκή καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να μη θέσει εμπόδια στην ειρηνική ανάκαμψη της χώρας. Από την άλλη πλευρά, ο Κινέζος ομόλογος ανέδειξε την απάνθρωπη κίνηση των ΗΠΑ η οποία μπορεί να προκαλέσει περαιτέρω καταστροφές σε μία χώρα όπως η Συρία, ευάλωτη στην κρίση της νέας πανδημίας (ZhangJun, 2020)

Οι εναλλακτικές

Βλέποντας αυτή την αντιφατικότητα ανάμεσα σε αυτά που πρότειναν οι διεθνείς οργανισμοί και των πράξεων τόσο των δυτικών δυνάμεων, όσο και της ίδιας της Συρίας, η αντιμετώπιση της υγειονομικής κρίσης στη χώρα μπορεί να ήταν επιτυχής, αλλά σίγουρα όχι ικανή για να εγγυηθεί μία αντίστοιχη επιτυχία στο άμεσο μέλλον. Έτσι, η προσοχή στρέφεται στο πώς θα μπορούσε να είχε εξ αρχής καλύτερη διαχείριση η κατάσταση, προκειμένου, πλέον, να υπάρξει ορθή και έγκαιρη προετοιμασία για πιθανή δεύτερη έξαρση του ιού (Burrows, 2020).

Αναζήτηση μίας συντονιστικής δύναμης για την αντιμετώπιση της πανδημίας

Η πρώτη προσέγγιση η οποία αφορά την αντιμετώπιση της πανδημίας σε παγκόσμιο επίπεδο και μπορεί να εφαρμοστεί και στην περίπτωση της Συρίας πηγάζει από τη Θεωρία Ηγεμονικής

Σταθερότητας. Εν ολίγοις η θεωρία αυτή, η οποία έχει πρακτική απήχηση, προτάσσει την ανάγκη ανάδειξης μίας «ηγεμονικής» δύναμης όταν προκύπτει η ανάγκη αντιμετώπισης μίας κρίσης. Θεωρεί ότι η ικανότητα πλήθους μερών – εν προκειμένω χωρών – για τη διαχείριση μίας κρίσης είναι περιορισμένη (Nexon, 2018). Η πιο αποτελεσματική λύση φαίνεται να είναι η καθοδήγηση και ο συντονισμός από μία δύναμη. Επανειλημμένως κατά τη διάρκεια του πρώτου κύματος του νέου κορωνοϊού στηρίχθηκε τόσο από κρατικές αρχές όσο και από μελετητές ότι τη θέση αυτή θα όφειλαν να λάβουν οι ΗΠΑ χωρίς όμως οι τελευταίες να δείχνουν ενδιαφέρον για κάτι τέτοιο. Αντίθετα, αρνήθηκαν να στηρίξουν τη διεθνή προσπάθεια, αντιτέθηκαν στον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας και αντί να κινηθούν στην προτεινόμενη από τα Ηνωμένα Έθνη ομόνοια μεταξύ των κρατών αφιερώθηκαν σε μία προσπάθεια εύρεσης της αιτίας και του φταίχτη της υπάρχουσας κατάστασης, παρά λύσης της.

Το πνεύμα της θεωρίας ηγεμονικής σταθερότητας εφόσον υιοθετηθεί με γνήσιες προθέσεις θα μπορούσε να είναι μία αποτελεσματική λύση κατά την προετοιμασία της παγκόσμιας κοινότητας, η οποία έχει στρέψει το βλέμμα στο μέλλον. Η πρόταση να συμβεί κάτι τέτοιο μεταξύ των χωρών της MENA φαίνεται αδύνατη. Στην παρούσα φάση η πλειονότητα των χωρών είναι ήδη αρκετά απασχολημένες με εσωτερικά τους προβλήματα, επομένως δεν είναι διαθέσιμες να αναλάβουν την καθοδήγηση των γειτονικών χωρών και οι σχέσεις των περισσότερων είναι τόσο τεταμένες που δε θα επέτρεπαν κάτι τέτοιο (Bozdaglioglu, 2020). Από την άλλη, ίσως αυτή η ανάγκη για έναν «ηγεμόνα» να λειτουργούσε ως ανάχωμα για την ανάδειξη μίας κεντρικής δύναμης στην περιοχή, κάτι που σε κάθε περίπτωση δε φάνηκε να συμβαίνει.

Η πρώτη, λοιπόν, εναλλακτική θα ήταν η έγκαιρη, ουσιαστική και οργανωμένη βοήθεια μέσω μίας ανεξάρτητης αρχής, δηλαδή ενός διεθνούς φορέα που θα συσταθεί ειδικά γι' αυτό. Ενδεχομένως θα μπορούσε να τελέσει υπό τη σκέπη του ΠΟΥ, πάντως σίγουρα ανεξάρτητα από τα ενδιαφέροντα των επιμέρους χωρών. Σε κάθε άλλη περίπτωση οι συμμαχικές δυνάμεις της κάθε μεριάς θα στέλνουν ξεχωριστά τη βοήθειά τους ενδεχομένως χειροτερεύοντας την κατάσταση, καθώς δε θα μπορεί να υπάρχει κεντρικός έλεγχος και συντονισμός της εξέλιξης της κρίσης. Δε θα έπρεπε μία χώρα να αναλάβει το ρόλο του «ηγεμόνα» αντιμετώπισης της κρίσης στην προκειμένη περίπτωση, καθώς η διεύρυνση της ανάμειξης 3^{ov} χωρών στα εσωτερικά της χώρας θα λειτουργήσει ως ξερό δέντρο σε μία ήδη μαινόμενη πυρκαγιά. Ο μόνος «ηγεμόνας» που θα μπορούσε να είναι αποτελεσματικός είναι μία ανεξάρτητη αρχή στις οδηγίες της οποίας θα συμμορφώνονταν όλοι.

Δημιουργία γόνιμου εδάφους για εξατομικευμένη διαχείριση της κρίσης

Η δεύτερη – και ίσως ρεαλιστικότερη – λύση είναι η παροχή κινήτρων στη Συρία προκειμένου να στρέψει την προσοχή της περισσότερο στην πανδημία. Θέτοντας ως στόχο την προστασία του πληθυσμού, ο οποίος στην πλειονότητά του έχει γονατίσει από τις συνθήκες στο εσωτερικό της χώρας, μία αποτελεσματική αντιμετώπιση θα ξεκινούσε από την παραχώρηση διευκολύνσεων προς τη Συρία υπό προϋποθέσεις. Έτσι θα μπορούσαν τόσο οι ΗΠΑ, όσο και η ΕΕ να προβούν σε μερική άρση των κυρώσεων σε βασικούς τομείς οι οποίοι επηρεάζουν τη διαβίωση των πολιτών. Ακόμη, η ελεύθερη πτώση της συριακής λίρας χρειάζεται μία παύση προκειμένου οι τιμές των προϊόντων πρώτης ανάγκης να επανέλθουν σε ανεκτά επίπεδα. Για να γίνει αυτό θα πρέπει να κυκλοφορήσει περισσότερο δολάριο στην αγορά μέσω του δανεισμού σε αμερικανικά δολάρια, πράγμα το οποίο πρέπει να επιτραπεί πρώτα απ' όλα από τις δυτικές δυνάμεις. Οι εισαγωγές θα πρέπει να διευκολυνθούν σε μεγαλύτερο βαθμό, καθώς στην παρούσα φάση η χώρα βασίζεται πολύ σε αυτές. Η έλλειψη εγχώριας παραγωγής, οι μειωμένες εισαγωγές και η διαρκής υποτίμηση του νομίσματος καθιστούν το πρόβλημα ακόμη πιο δυσχερές. Φυσικά, πρέπει να υπάρξουν εγγυήσεις απ' όλες τις μεριές ότι τόσο η υποσχόμενη βοήθεια (τόσο δάνεια σε δολάριο όσο και ανθρωπιστική βοήθεια, βλ. ΠΟΥ) θα δοθεί όσο και θα αξιοποιηθεί από τη Συρία προς όλα τα μέτωπα με προκαθορισμένο τρόπο και όχι καιροσκοπικά. Οι δυτικές δυνάμεις και ιδιαίτερα η ΕΕ οφείλουν να αναγνωρίσουν το γεγονός της απειλής ενός ακόμη μεγάλου κύματος προσφύγων, εάν η οικονομική και πολιτική κατάσταση της Συρίας συνεχίσει με τον ίδιο ρυθμό συνδυαστικά με την υγειονομική κρίση, η οποία πρώτα απ' όλα θα πλήξει τους ανεπαρκώς στεγασμένους πολίτες της. Εάν ξεσπάσει νέο κύμα προσφύγων ταυτόχρονα με μία δεύτερη έκρηξη του ιού, οι Ευρωπαϊκές χώρες θα έχουν να δώσουν διπλό αγώνα σε ανηφορικό έδαφος. Το συμφέρον και των δύο πλευρών θα έπρεπε να είναι διαυγές· ο πληθυσμός της Συρίας πρέπει να προστατευτεί για να προστατευτεί ολόκληρη η κοινωνική αλυσίδα μέρος της οποίας αποτελούν γειτονικές χώρες αλλά και ευρωπαϊκές.

Επίλογος

Ο Σύριος λογοτέχνης Χάλιντ Χαλίφα θεωρεί ότι είναι η πρώτη φορά κατά την οποία οι Σύριοι ξεφεύγουν από τα αποκλειστικά δικά τους προβλήματα – με τα οποία καλούνται να έρθουν αντιμέτωποι εδώ και 9 χρόνια – και γίνονται μέρος της ανθρωπότητας (Al-Mounes, 2020). Η τραγωδία πλέον είναι κοινή για όλους. Παρόλα αυτά φοβάται ότι ακόμη και με κοινά προβλήματα προς επίλυση, ο κόσμος θα αγνοήσει γρήγορα την αντιφατική «ομόνοια» που προσφέρει αυτή η πανδημία ξεχνώντας και τους Σύριους. Οι προτεινόμενες λύσεις ίσως μπορούν να λειτουργήσουν ως βάθρο εκκίνησης μίας ομαλότερης πορείας, καθώς η κατάσταση της πανδημίας στη Συρία επηρεάζει πολύ μεγαλύτερο μέρος του ανθρώπινου πληθυσμού από τους καταγεγραμμένους

κατοίκους της.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Alaaldin, R. (2020). *COVID-19 will prolong conflict in the Middle East* (online). Διαθέσιμο στο: <<https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2020/04/24/covid-19-will-prolong-conflict-in-the-middle-east/>>(Ανακτήθηκε στις 18/6/2020).
- Al-Mounes, M. (2020). *A world Redrawn: novelist says Syrians will remain unheard* (online). Διαθέσιμο στο: <<https://www.thejakartapost.com/life/2020/06/14/a-world-redrawn-novelist-says-syrians-will-remain-unheard.html>>(Ανακτήθηκε στις 18/6/2020).
- Bolder, P. (2020). COVID-19 and World Peace: An Overture to a New Era or Business as Usual? *Hague Centre for Strategic Studies*.
- Bozdaglioglu, Y. (2013). Hegemonic (in)Stability Theory and US Foreign Policy: The Legacy of the Neocons in the Middle East. *Anadolu University Journal of Social Sciences*, 13(3):1-12.
- Burrows, M. and Engelke, P. (2020). What World Post-COVID-19?: Three Scenarios. *Atlantic Council*.
- Culebras, I. (2020). *Journalists in Syria tell CPJ of fear of humanitarian catastrophe if COVID-19 spreads* (online). Διαθέσιμο στο: <<https://cpj.org/2020/06/journalists-in-syria-tell-cpj-of-fear-of-humanitarian-catastrophe-if-covid-19-spreads/>>(Ανακτήθηκε στις 18/6/2020).
- Hubbard, B. (2020). *Syria's economy collapses even as civil war winds to a close* (online). Διαθέσιμο στο: <<https://www.nytimes.com/2020/06/15/world/middleeast/syria-economy-assad-makhlouf.html>>(Ανακτήθηκε στις 18/6/2020).
- Kenny, P. (2020). *Nearly 8 million Syrians food insecure: UN agency* (online). Διαθέσιμο στο: <<https://www.aa.com.tr/en/middle-east/nearly-8-million-syrians-food-insecure-un-agency/1838436>>(Ανακτήθηκε στις 18/6/2020).
- McLoughlin, P. (2020). Syria Weekly: Activists claim the regime is embarking a major coronavirus cover-up (online). Διαθέσιμο στο: <<https://english.alaraby.co.uk/english/indepth/2020/3/22/syria-weekly-activists-allege-a-coronavirus-cover-up-by-regime>>(Ανακτήθηκε στις 18/6/2020).
- Nexon, D. & Neumann, I. (2018) Hegemonic-order theory: A field-theoretic account.
- Relief International (2020). *Impact of the COVID-19 outbreak on Syrian Refugees in Turkey: Results from rapid needs assessment conducted in Istanbul, Izmir, Manisa, Gaziantep, Kilis and Reyhanli*. (online). Διαθέσιμο στο: <<https://reliefweb.int/report/turkey/impact-covid-19-outbreak-syrian-refugees-turkey-results-rapid-needs-assessment>>(Ανακτήθηκε στις 18/6/2020).
- The Economist - Intelligence Unit, Democracy Index 2019. Διαθέσιμο στο: <https://www.eiu.com/topic/democracy-index> (Ανακτήθηκε στις 18/6/2020).
- Transparency International (2019). The global coalition against corruption, Corruption Perception Index 2019. Διαθέσιμο στο: <https://www.transparency.org/en/cpi/2019> (Ανακτήθηκε στις 18/6/2020).
- United Nations – COVID-19 Response (2020). UN repeats call for ceasefire as it works to save Middle East from COVID-19 (online). Διαθέσιμο στο: <<https://www.un.org/en/un-coronavirus-communications-team/un-repeats-call-ceasefire-it-works-save-middle-east-covid-19>>(Ανακτήθηκε στις 18/6/2020).
- United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA) (2020a). *Syrian Arab Republic, Recent Developments in Northwest Syria – Situation Report No. 15* (online). Διαθέσιμο στο: <<https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/recent-developments-northwest-syria-situation-report-no-15-12-june-2020>>(Ανακτήθηκε στις 18/6/2020).
- United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA) (2020b). *Syrian Arab Republic: COVID-19 – Humanitarian Update No. 12* (online). Διαθέσιμο στο: <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Syria_COVID-19_Humanitarian%20Update%20No%2012_14June2020_FINAL.pdf>(Ανακτήθηκε στις 18/6/2020).
- World Health Organization (2020). *Syrian Arab Republic* (online). Διαθέσιμο στο:

<<https://covid19.who.int/region/emro/country/sy>>(Ανακτήθηκε στις 18/6/2020).

World Health Organization - Newsroom (2020). *WHO Timeline – COVID-19* (online). Διαθέσιμο στο: <[https://www.who.int/news-room/detail/27-04-2020-who-timeline--- covid-19](https://www.who.int/news-room/detail/27-04-2020-who-timeline---covid-19)>(Ανακτήθηκε στις 18/6/2020).

World Health Organization Coronavirus Disease Dashboard (2020). *COVID-19Data*

WorldVision, (2020) *Syria Crisis Response: COVID-19 Situation Update Syria, Jordan & Turkey – Situation Report No. 3* (online). Διαθέσιμο στο: <<https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/syria-crisis-response-covid-19-situation-update-syria-jordan-turkey>>(Ανακτήθηκε στις 18/6/2020).

Yüksel, E. et al. (2020). Pandemic or Pandemonium?: Covid-19 and Conflict in the Middle East. *Clingendael Institute*.

Zhang, J. (2020). Remarks at Security Council VTC Meeting on Syria (Humanitarian). Διαθέσιμο στο: <http://chnun.chinamission.org.cn/eng/hyyfy/t1793241.htm> (Ανακτήθηκε στις 23/8/2020).